

UDENRIGSMINISTERIET

Den 25. april 2006

Udenrigsudvalgets spørgsmål
50 af 31. marts 2006 (Alm.del).

Spørgsmål 50:

”Ministeren bedes oversende en redegørelse for det samlede danske engagement i Chad, Sudan og Uganda”.

Svar:

Danmarks politiske engagement i Tchad har især fundet sted inden for rammerne af EU’s fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik samt på det seneste i FN’s Sikkerhedsråd i forbindelse med den aktuelle krise i Tchad. Sikkerhedsrådet drøftede situationen den 14. og 18. april 2006, hvor udviklingen fordømtes og parterne opfordredes til at finde tilbage til dialogen med Libyen og AU som mægler. EU har senest i en formandskabserklæring af 12. april 2006 bragt i parternes erindring, at enhver regeringsovertagelse ved magt fordømmes. Frankrig følger nøje udviklingen i Tchad og har medio april øget sin faste militære tilstedeværelse i landet. AU ventes at deployere yderligere observatører ved grænsen. Danmark har ikke et direkte bistandssamarbejde med Tchad. Der har i 2004 og 2005 været ydet humanitær bistand til ofrene fra Darfur, herunder flygtninge i Tchad, for samlet 121,8 kr.

Konflikterne i Sudan har høj dansk prioritering, og engagementet har fulgt flere spor såvel bilateralt som inden for EU og FN og i samarbejde med bl.a. den Afrikanske Union. Sudan er et godt eksempel på gennemførelse af regeringens Afrika-politik i praksis, idet dansk udenrigs-, udviklings- og sikkerhedspolitik spiller tæt sammen. Danmark har politisk arbejdet for et aktivt internationalt engagement i fredsprocessen, fulgt op med økonomiske og militære bidrag til stabilisering og genopbygning efter nord-syd aftalen, og samtidig fastholdt presset på Darfur-parterne om at stoppe volden og finde en politisk løsning. Danmark har i FN’s Sikkerhedsråd arbejdet for at konflikterne behandles samlet og at der arbejdes for en national fredsløsning. Et samlet bistandsprogram på 500 mio. bistandskroner er bevilget for perioden 2005-2009. 45 danske soldater deltog i 2005 gennem SHIRBRIG i opbygning af FN’s fredsbevarende mission (UNMIS), og det militære bidrag udgør aktuelt 16 personer. Danmark har arbejdet for at sikre et regionalt perspektiv og for stærk støtte til AU’s initiativer i Darfur, herunder gennem omfattende støtte fra EU og udnævnelse af en særlig EU udsending. Danmark yder omfattende humanitær bistand, og arbejder for at fremme menneskerettigheder og retsstatsprincipper i Sudan, herunder at kvinder inddrages aktivt i samfundsudviklingen. Danmark var med henvisningen af Darfur overgrebene i marts 2005 for Den Internationale Straffedomstol (ICC) med til at sikre, at en sag for første gang blev henvist direkte af Sikkerhedsrådet.

En samlet pakke på 500 mio. kr. for udmøntning af såvel humanitær som genopbygningsbistand til støtte for nord-syd fredsprocessen blev tiltrådt af Danidas Styrelse 26. oktober og Finansudvalget 24. november 2005. Bistand til Darfur er ikke omfattet heraf. Efterfølgende blev

en regeringsaftale indgået med Sudans regering i december 2005, og bilaterale samarbejdsaftaler underskrevet med bl.a. UNDP, FAO, UNICEF og Verdensbanken samt med en række NGO'er. Det danske bidrag fokuserer på højt prioriterede aktiviteter til gennemførelse af fredsaftalen af 9. januar 2005, herunder bidrag til afhjælpning af humanitære behov og til sikring af en velordnet tilbagevenden og integration af flygtninge og fordrevne, samt til genopbygnings- og udviklingsaktiviteter. Sammenhængen mellem den humanitære situation, udvikling, sikkerhed og løsning af konflikter er tillagt stor vægt i den måde, den danske støtte er tilrettelagt på. Pakken omfatter støtte gennem UNDP til retssektoeren med fokus på de tre omstridte stater og de tidligere Khartoum-kontrollerede byer i syd, samt støtte til institutionsudvikling i det østlige Sudan med vægt på god regeringsførelse. Dansk støtte til FAO (FN's landbrugsorganisation) går til etablering af en national jordreformkommission, der indgår som del af fredsaftalen. UNFPA (FN's befolkningsfond) modtager midler til planlægning og gennemførelse af en national folketælling, der iflg. fredsaftalen bl.a. skal danne grundlaget for den endelige folkeafstemning. Danmark yder desuden støtte til UNICEF (FN's børnefond) til udvikling af et grundskolesystem i det sydlige Sudan. Endelig bidrager Danmark til en genopbygningsfond for det sydlige Sudan, der administreres af Verdensbanken. De humanitære indsatser rettet mod tilbagevendte flygtninge og internt fordrevne vil blive gennemført af såvel danske som internationale organisationer, med hvem Danmark har et mangeårigt samarbejde i Sudan.

Dertil kommer bistanden til Darfur ofrene, hvor den humanitære bistand i 2004 og 2005 beløb sig til ca. 121,8 mio. kr., og den Afrikanske Unions indsats i Darfur er støttet med samlet 11 mio. kr., herunder 2 mio. til fredsforhandlingerne i Abuja. En dansk observatør var udsendt til AU's mission (AMIS) over det Internationale Humanitære Beredskab (IHB) fra juni 2004 til juni 2005. Aktuelt er to danske politifolk udsendt af Rigspolitiet og en politisk rådgiver udsendt af Udenrigsministeriet over IHB som led i EU's støtte til AU. EU har samlet bevilget ca. 160 mio. euro over fredsfaciliteten til AU i Darfur. Danmark deltager endvidere i Addis Ababa i et partnerfællesskab om støtte til AU i Darfur.

Danmark har et tæt og langvarigt samarbejde med Uganda i kraft af landets status som mangeårigt programsamarbejdsland (siden 1989). Den danske bistand har bidraget til at sikre udvikling og stabilitet i landet, og dermed også bidraget til den regionale stabilitet. Det seneste eksempel herpå er en nærområdeindsats, som siden december 2004 har støttet især flygtninge og internt fordrevne i det nordlige Uganda.

Danmark yder bilateral program- og projektbistand til Uganda for omkring 250 mio. kr. årligt. Sektorprogramstøtte udgør ca. 80% af den overordnede landeramme. Udover sektorprogramstøtten, som gennemføres inden for sundhed, vand og sanitet, veje og landbrug, ydes der bistand til god regeringsførelse, konflikthåndtering, menneskerettigheder og demokrati, samt bistand til forbedring af den offentlige administration og bekæmpelse af korruption. Uden for landerammen gives der endvidere støtte til business-to-business programmet (tidl. PS-Program), samt nærområdeindsatsen i den nordvestlige del af landet. Samarbejdet omfatter endvidere personlbistand.

I kraft af et aktivt politisk og bistandsmæssigt engagement har Danmark over en længere årrække forsøgt at bidrage til en fredelig løsning af konflikterne i Uganda, herunder LRA konflikten.

Danmark bidrog således betydeligt til afslutning af de væbnede oprør i West Nile regionen ved at yde rådgivning og diplomatisk støtte til indgåelse af en fredsftale mellem en af oprørsgrupperne og regeringen. Konkrete fredsinitiativer for at bringe LRA-konflikten til afslutning har med dansk støtte været gennemført på flere forskellige niveauer og ad mange kanaler, bl.a. i form af tæt politisk dialog med Ugandas regering; bistand til amnestikommissionens arbejde med reintegration af tidligere rebeller; bistand gennem Verdensbanken; bistand til lokale civilsamfundsorganisationer i det nordlige Uganda, herunder religiøse ledere; bistand gennem danske NGO'ers fredsinitiativer og reintegrationsarbejde, etablering af et særligt uddannelsesprojekt for 200 tidligere LRA børnesoldater, humanitær bistand til internt fordrevne.

Sikkerhedsrådet har endnu ikke ønsket at sætte konflikten permanent på rådets dagsorden om end konflikten med LRA i perioder fører til regionale spændinger dels mellem Uganda og Sudan og mellem Uganda og Den Demokratiske Republik Congo (DRC). Danmark har været med til at sikre, at konflikten drøftes i Sikkerhedsrådet gennem regelmæssige briefinger om den humanitære situation af FN's nødhjælpskoordinator, Jan Egeland.

Fra dansk side har man i Sikkerhedsrådet endvidere arbejdet for, at FN's fredsbevarende mission i den Demokratiske Republik Congo (MONUC) fik mandat til at forfølge LRA. I forhold til Sudan fordømte FN's Sikkerhedsråd den 24. marts 2006 LRA's overgreb mod civile i det sydlige Sudan, og Generalsekretæren blev samtidig anmodet om inden 24. april at fremlægge forslag til hvordan FN, især FN's fredsbevarende mission i Sudan (UNMIS) mere effektivt kan løse problemet med LRA.

EU har løbende engageret sig i konflikten i det nordlige Uganda. Danmark var med til at sikre, at Rådet 8. november 2005 udtrykte bekymring for situationen og opfordrede Ugandas regering til at genoprette sikkerheden og prioritere økonomisk og social udvikling i området, hvilket EU erklærede sig rede til at støtte. Der arbejdes p.t. for skærpede rådskonklusioner.

I de Store Søers Område støtter Danmark Verdensbankens multidonorprogram for demobilisering af soldater, med det formål at støtte landene i området med at demobilisere og reintegrere tidligere kombattanter. Programmet omfatter Uganda, herunder Lord's Resistance Army (LRA). I alt 15.310 tidligere kombattanter var forudset demobiliseret, da programmet gik i gang den 1. august 2004. Til dato er 89% af disse demobiliseret. Danmark har i alt ydet 18 millioner kroner til programmet. Danmark støtter også gennem en såkaldt "Group of Friends" den omfattende internationale fredskonference for De Store Søers Område. Uganda er ét af 11 afrikanske kernelande, som arbejder på at udarbejde protokoller for fred og stabilitet, økonomisk udvikling og forbedring af de humanitære betingelser i området. Stats- og regeringscheferne for de 11 kernelande forventes at mødes senest i september for at underskrive protokollerne.

Danmark støtter endvidere gennem det danske Afrikaprogram for Fred udarbejdelse af en sikkerhedsstrategi for IGAD-regionen (Intergovernmental Agency for Development, samarbejdsorganisationen på Afrikas Horn) som bl.a. omfatter Sudan og Uganda, samt et antiterrorprojekt inden for IGAD. Desuden støttes et samarbejde blandt Nilens ti lande "Nile Basin Initiative", som indledtes i 1999 i et historisk forsøg på fælles udnyttelse og forvaltning af Nilens vandressourcer til fremme af socioøkonomisk udvikling, fred og stabilitet i regionen. Nilen er med sine

6.700 km verdens længste flod, og dens opland deles af en række af de nævnte konfliktlande, herunder Sudan, Uganda, Burundi, Den demokratiske republik Congo, Eritrea og Rwanda. Der er tale om et vigtigt strategisk og politisk indsatsområde med et stort udviklings- og konfliktforebyggelsespotential. Den danske støtte beløber sig til 60 mio. over fem år (2004-2008).